

ԽՍՀՄ ՀՈԳԺՈՂԱՌՄԱՑ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ
ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍԵՂՎԱՆՈՑՈՒՄ

Թարգմ. ՍՈՒՐ. ԹԱԴԵՈՍՅԱՆ

ԳԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՑԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1937

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՂՎԱՆՈՑՈՒՄ

Աշխատանքի կազմակերպումը կոլտնտեսության սպրանքային մեղվանոցի ամբողջ կազմակերպչական-արտադրական աշխատանքի մեջ կարեւորագույն հարցն է հանդիսանում: Միայն աշխատանքը ճիշտ կազմակերպելու դեպքում կարելի չէ ձեռք բերել աշխատանքի ամենամեծ արտադրողականություն, ստանալ առավելագույն արտադրանք, մեղունների ընտանիքների աճի ավելացում, գ. տ. կուլտուրաների փոշոտման ճիշտ կազմակերպում, միջոցների խնայողություն, դուլքի և նյութերի նպատակահարմար ոգտադործում:

Աշխատանքի կազմակերպման բրիգադային և մեղվանոցում աշխատող կոլտնտեսականների աշխատանքի զնահատումն աշխուրեքով գործարքի հիման վրա, ստացված արտադրանքի քանակի և վորակի համաձայն, աշխատանքի ստախանովյան մեթոդները, սոցմրցումն ու հարվածայնությունը պետք է զրվեն մեղվանոցների աշխատանքի կազմակերպման հիմքում:

Աշխատանքը մեղվանոցում, վորպես կանոն, պետք է կատարվի միայն մեկ բրիգադով (անկախ մեղվանոցի խոտորությունից, կոլոսեստությունը կազմակերպում է մեկ մեղվաբուծական բրիգադ), վրը գլխավորում է բրիգադի բր (մեղվանոցի վարիչը): Խոշոր մեղվանոցները բաժանվում են ողակներով սպասարկվող խմբակների: Ողակը ղեկավարում է ավագ մեղվապահը:

Միահամար քանակի ընտանիք ունեցող մեղվանոցում բրիգադի մեծությունը շատ գործոններով է վորոշվում, այն է՝ մեղվանոցում միատեսակ շրջանակների առկայությունը, փեթակների միատիպությունը, մեղվանոցի խմբակների (ТОЧКОВ) մեկը-մյուսին մոտիկ լինելով, մեղվանոցի հիմնական աշխատանքն է շրջանում բարենպաստ լեղանակով, այդ բոլոր պայմանները թույլ են տալիս մեղվանոցի աշխատանքներն ավելի փոքրաթիվ բանող ձեռքերով կատարելու: Ընդհանրապես, մեղվանոցի հաճախակի բռնելը, փեթակների և ալ սարքավորման անկոմպլեկտությունը, զանազան կալիբրի լինելը, ավելի շատ բանվորական ձեռք կպահանջեն, մասնավորապես աշխատանքի լեռուն շրջանում: Բրիգադները համալրվում են աշխատանքի մեղվաբուծական

կուրսերն անցած և մեղվաբուծական փորձառություն ունեցող կոլտնտեսականներից: Վորպես մեղվապահ և աշակերտներ՝ ամենայն կերպ պետք է մեղվանոցներգրավել կանանց, կոմյերիտականներին և ընդհանրապես չերիտասարդությունը: Անաստանապահական բրիգադներն առանձնացվում են վոչ պակաս քան 3 տարի ժամանակով (Գ. Տ. արտելի կանոնադրության § 14):

Թույլատրվում է գրսից վարձել միայն բարձր վորակի աշխատողների, որինակ, մեղվաբուծ տեխնիկներին՝ խոշոր մեղվանոցները ղեկավարելու համար (Գ.Տ. արտելի կանոնադրության 7-րդ բաժին, կետ 13—14):

ԲՐԻԳԱԴԻՐԻ (ՄԵԼՎԱՆՈՑԻ ՎԱՐԻՉԻ) ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Բրիգադի բր (մեղվանոցի վարիչը) նշանակվում է կոլտնտեսություն վարչության կողմից՝ լավագույն հարվածալի մեղվապահներից, վոչ պակաս քան 2 տարի ժամանակով (Գ. Տ. արտելի որինակելի կանոնադրության § 23):

Մեղվանոցի վարիչը կարող է ադատվել մեղուներին խնամելու աշխատանքից, կամ թե աշխատանքի ավելի քիչ բեռնվածություն

1-356499

ուհենալ, քան թե մնացած մեղվապահները, միայն
այն դեպքում, յերբ մեղվանոցը մի քանի բաժան-
մունք, կամ թե խմբեր ե ունենում, մանավանդ
յեթե այդ խմբերն իրարից հեռու չեն դասավոր-
ված:

Մեղվանոցի վարիչի պարտականութունների
մեջ մտնում ե՝

ա) բոլոր բաժանմունքների կամ խմբերի մեղ-
վապահների ղեկավարումը թե կազմակերպչական
և թե ագրոտեխնիկական տեսակետից:

բ) կոլտնտեսության կողմից հաստատած ար-
տադրական պլանի հիման վրա՝ մեղվապահներին
արտադրական առաջադրանքներ տալը ու գրանց
կատարման ստուգումը:

գ) փորձի փոխանակման և աշխատանքը լա-
վացնելու ասպարեզում միջոցառումներ մշակելու
համար մեղվապահներին հետ արտադրական խոր-
հրդակցություններ կազմակերպելը.

դ) լուրաքանչյուր մեղվապահին աշխատանքի
համար անհրաժեշտ կահույք, նյութեր և տարա-
կցելը.

ե) ստացված արտադրանքի հաշվառման կա-
տարումը և դրա վորակը վորոշելը.

զ) մեղվապահների աշխատանքի հաշվառումը
և աշխատած աշխուրների գրանցումը մեղվապահ-

կոլտնտեսականների աշխատանքային գրքույկ-
ներում.

ե) կոլտնտեսության վարչության և շրջանային
մեղվաբույծ հրահանգչի հետ միասին մեղվանոցի
գործերի հետ կապ ունեցող խնդիրների լուծումը.

ը) կոլտնտեսությունների մանր մեղվանոց-
ների և տնամերձ մեղվանոցների սպասարկման
ասպարեզում շրջանային հրահանգչին ոգնու-
թյուն ցույց տալը (հասարակական աշխատան-
քի կարգով).

թ) աշխատանքի սոցիալիստական ձևերի, սոց-
մրցման ու հարվածայնության, աշխատանքի
ստախանովյան մեթոդների կազմակերպումը
մեղվանոցում:

ՄԵՂՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ա) Ընդունել բրիգադիաներից մեղուները, կա-
հույքը, նյութերը, կազմել դրանց ցուցակը, իսկ
ըստ նյութերի վարել լեյքն ու մուտքը.

բ) մեղվանոցի տերիտորիայում և շենքում
մաքրություն և կարգ պահպանել.

գ) ստանալ բրիգադից արտադրական առաջա-
դրանքը, մշակել այն և իրեն համար աշխատան-
քի որացուցային պլան կազմել.

դ) բրիգադիի հետ կատարել մեղրատու բույ-
սերի և խմբի դասավորման վայրի հաշվառումը

ներեք կիրովնաւոր շառավիղով, կազմել ծաղկման որացուցցը. տվլալ վայրում մեղունների մշտապես ամրացված թվով ընտանիքներ պահելը ձեռնառու չլինելու դեպքում մշակել քոչելու պլանը:

յե) անցկացնել բոլոր ագրոտեխնիկական միջոցառումները և մեղվապահ-բրիգադիրի ու մեղվապահ հրահանգչի ցուցումները.

զ) վարել մեղունների ամեն մի ընտանիքի վերաբերյալ կոնսորիւ արտադրական գլանցումները:

ե) Ուրիշ մեղվաբուծների հետ կնքել սոցմըցման պայմանագրեր.

ը) ողնութլուն ցուցց տալ ավելի քիչ պատրաստականութլուն ունեցող մեղվապահներին և նոր կազրեր (աշակերտներ) պատրաստել:

Գ Ո Ր Ծ Ա Վ Ա Ր Զ

Գ. Տ. արտելի որինակելի կանոնադրութլան § 15-ի համաձայն, «բոլոր գ/տ աշխատանքներն իրազործվում են գործավարձի հիման վրա»:

Արտելի վարչութլունը մշակում է և կոլտնտեսականները հաստատում են բոլոր գ/տ աշխատանքների կատարման նորմաները և յուրաքանչյուր աշխատանքի գնահատումը աշխուրերով:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

Ճիշտ հաշվառում կազմակերպելու համար կոլտնտեսալին մեղվանոցի յուրաքանչյուր աշխատողին աշխատանքի սկզբին պետք է հայտնի լինի՝ արտադրական առաջադրանքը, աշխատանքի գնահատման միավորը, աշխուրերի այն քանակը վորը գրախցվում է արտադրական առաջադրանքի կատարման համար:

Գ. Տ. արտելի կանոնադրութլան պարագ 15-ից.

«Շաբաթը վոչ պակաս քան մեկ անգամ բրիգադավարը հաշվարկում է արտելի յուրաքանչյուր անգամի կատարած վողջ աշխատանքը և սահմանված գնահատման նորմաների համաձայն կոլտնտեսականի աշխատանքալին գրքութլում գրանցում է կոլտնտեսականի վաստակած աշխուրերի թիվը»:

«Արտելի վարչութլունն ամեն ամիս կախ է տալիս արտելի անդամների ցուցակը՝ մատնանշելով ընթացիկ ամսում նրանց վաստակած աշխուրերի թիվը»:

«Աշխատանքների տարեկան հանրագումարը և յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի լեկամուտը, բացի հաշվետարի յեկամտից, անպայման վավերացնում են բրիգադիրը և արտելի նախագահը:

Արտելի յուաքանչյուր անգամի վաստակած աշխուրների ցուցակը, վոչ ուշ քան 2 շաբաթ առաջ՝ մինչ արտելի լեկամուտների բաշխումը հաստատող ընդհանուր ժողովը, կախ ե տրվում ի դիտութուն բոլորին»:

Յեթե բրիգադը լավագույն աշխատանքի շնորհիվ գերակատարելե պլանային առաջադրանքն ու լրիվ պահպանել ե մեղուներին կորուստից ե այլն, այդ դեպքում «արտելի վարչութիւնն այդպիսի բրիգադի բոլոր անդամներին» (Գ. Տ. արտելի կանոնադրութիւն Տ. 15), նրանց վաստակած աշխուրների ընդհանուր քանակի 10% -ի սահմաններում, բրիգադում աչքի ընկնող հարվածայիններին մինչեւ 15% , իսկ բրիգադավորին ե ֆերմայի վարիչին՝ մինչեւ 20% -ի սահմաններում աշխուրների հավելում ե կատարում»:

Յեթե բրիգադը վատ աշխատանքի հետեւանքով տրված արտադրական առաջադրանքից ավելի քիչ ե ստանում ե չի պահպանում մեղուները ընտանիքները կորստից այդ դեպքում «այսպիսի բրիգադի բոլոր անդամների լեկամուտից արտելի վարչութիւնը հանուրդ (ВЫЧЕТ) ե կատարում վաստակած աշխուրների 19% -ի սահմաններում»:

Կլիմայական պայմանները հետեւանքով մեղվաբերք չլինելը ե այդ պատճառով արտադրական

առաջադրանքները չկատարելը չի կարող բրիգադի վաստակած աշխուրների իջեցման պատճառ հանդիսանալ:

«Արտելի լեկամուտների բաշխումն անդամների մեջ՝ կատարվում ե բացառապես արտելի յուաքանչյուր անգամի վաստակած աշխուրների քանակին համաձայն»:

«Մեղվանոցի աշխատողների թե նատուրալ ե թե դրամական ավանսավորումը ընդհանուր հիմունքներով կատարում ե կոլտնտեսութիւն վարչութիւնը»:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ ՄԵՂՎԱՆՈՑՈՒՄ

Յելնելով մեկ մեղվապահին ե նրա ողնականին 60-100 մեղվի ընտանիքի սահմաններում տրվող բեռնվածութիւն նորմայից, մեղվանոցի աշխատողներն աշխատանքի վարձատրման ասպարեզում (աշխուրեթով) հետեւյալ խմբերի լեն բաժանվում:

1. 60-100 ընտանիք ունեցող մեղվանոցում, մեղվապահը (նույն ինքն մեղվանոցի վարիչը) դասվում ե 4-րդ խումբը՝ 1,25 աշխուրի վարձատրութիւնը:

2. 100-150 ընտանիք ունեցող մեղվանոցում մեղվապահը (նույն ինքն մեղվանոցի վարիչը)

դասվում ե 4-րդ խումբը, 1,25 աշխորի վարձատրությամբ, մեղվապահի մեկ ոգնականը (մեկ տարուց ավելի ստաժ ունեցող, մեկ աշխորի վարձատրությամբ, իսկ մյուս ոգնականը (աշակերտ) — 2-րդ խումբը՝ 0,50 — 0,75 աշխորի վարձատրությամբ:

3). 150 — 200 ընտանիքից բաղկացած մեղվանոցում մեղվապահ — բրիգադիրը (նույն ինքը մեղվանոցի վարիչը) դասվում ե 5-րդ խումբը՝ 1,5 աշխորի վարձատրությամբ, մեղվապահը (առանձին խմբի) — 4-րդ խումբը՝ 1,25 աշխորով:

Մեղվապահի մեկ ոգնականը (մեկ տարուց վոչ պակաս ստաժ ունեցող) մեկ աշխորով, և մյուս ոգնականը (աշակերտ) 0,50 — 0,75 աշխորով:

4. 200 — 300 ընտանիքից բաղկացած մեղվանոցում մեղվապահ — բրիգադիրը (նույն ինքն մեղվանոցի վարիչը) դասվում ե 5-րդ խումբ՝ 1,5 աշխորի վարձատրությամբ, յերկու մեղվապահները (առանձին խմբերի) 4-րդ խումբը՝ 1,25 աշխորով, մեղվապահների յերկու ոգնականները՝ 2-րդ խումբը — 1,25 աշխորով, և մեկ ոգնականը (աշակերտ) 2-րդ խումբը՝ 0,75 աշխորով:

5. 300 — 400 ընտանիք ունեցող մեղվանոցում մեղվապահ — բրիգադիրը (նույն ինքն մեղվանոցի վարիչը) դասվում ե 6-րդ խումբը՝ 1,75 աշխորի վարձատրությամբ, Յերկու մեղվապահները (առանձին խմբերում) — 4-րդ խումբը՝ 1,25

աշխորով, մեղվապահի յերկու ոգնականները՝ 3-րդ խումբը — մեկական աշխորով, և մեկ ոգնականը (աշակերտ) 2-րդ խումբը՝ 0,50 — 0,75 աշխորով:

6. 400-ից ավելի ընտանիք ունեցող մեղվանոցը պետք ե մեղուներին խնամքի հետ կապ ունեցող ամիջական աշխատանքներից ազատված վարիչ ունենա: Սոշոր մեղվանոցների վարիչները պետք ե լինեն միանգամայն վորակյալ, արտադրական աշխատանքների մեծ ստաժով և տեղական (վոչ պակաս քան 6 ամիս) հատուկ դասընթաց անցած աշխատողներ: Նրանք դասվում են 6-րդ խումբը, նրանց վարձատրությունը՝ 1,75 աշխոր:

Մեղվանոցի աշխատակիցներին ալս կամ ալն խումբը դասելիս անհրաժեշտ ե հաշվի առնել ալն վորակը (կվալիֆիկացիան), վորը պահանջվում ե նրանից արտադրական աշխատանքները կատարելու համար: Որինակ՝ ոեկորդիստ — ընտանիքներ ընտրելու ասպարեզում տրված առաջադրանքը կատարելու, մասսալորեն մալր մեղուներ ստանալու, ինչպես և ալդ մալր մեղուներից ստացված սերունդի միջոցով նրանց ոտուգելու, արհեստական ձագատովության, հաշվառման և ֆենուլոգիկ զրանցումներ կատարելու համար և ալլն, ավելի բարձր վորակ

պահանջող այդ վորակն ունեցող և այդ խնդիրները կատարող աշխատողները, թեկուզ և փոքր մեղվանոցներում, 5-րդ խմբից ցած չպետք ե դասվեն:

Մեղվանոցի աշխատողների բաժանումը խմբերի՝ ցույց տալով մոտավոր վարձատրութունը (աշխորերով՝ յուրաքանչյուր աշխատողի համար), բերվում ե այստեղ նրա համար, վոր բրիգադի աշխատողների միասին վաստակած աշխորերը նրանց միջև համեմատականորեն բաշխվեն: Որինակ. 4 հոգուց բաղկացած բրիգադի վաստակած 900 աշխորերը բաշխելու համար գումարում ենք — բրիգադիւրը՝ 1,5 աշխոր, մեղվապահը՝ 1,25, ոգնականը՝ 1, աշակերտը՝ 0,75=4,5 աշխոր:

Միասին վաստակած աշխորերի քանակը, (որինակ 900-ը) բաժանում ենք 4,5-ով և ստացած 200 թիվը բազմապատկում՝

բրիգադիւրի համար՝	$200 \times 1,5 = 300$	աշխոր
մեղվապահի »	$200 \times 1,25 = 250$	»
ոգնականի »	$200 \times 1 = 200$	»
աշակերտի »	$200 \times 0,75 = 150$	»

մեղվանոցում աշխատող աշակերտները և անհրաժեշտութեան դեպքում մեղվապահներին ոգնելու համար մեղվանոց ուղարկվող ժամանակավոր

աշխատողները վարձատրվում են գործավարձով, մեղվանոցում իրենց կատարած աշխատանքների գնահատման համաձայն:

Կոլտնտեսութեան ապրանքային մեղվանոցներում աշխատողների աշխատանքը պետք ե կազմակերպված լինի խմբակային և անհատական գործավարձի հիման վրա: Աշխորերը գրանցվում են.

I. ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՍԵՋՈՆԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻՆ ԽՆԱՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Գարնանը մեղուներին դուրս բերելուց մինչեւ նրանց ձմեռվա համար տեղավորելը մեկ ձմեռող մեղվի ընտանիքին 2-ից մինչեւ 3 աշխոր, իսկ աճի ամեն մի ընտանիքին (ձագ, պարս) 50-ական $\frac{0}{100}$ ձմեռող մեղվի ընտանիքի աշխորերի դիմաց, այսինքն 1-1,5 աշխոր:

Նույն թիվում հիմնական աշխատանքներ.

ա) Խմբի նախապատրաստումը գարնանը ձմեռնը դեն տանելը, թիով մաքրելը, ավելելը, փեթակների արանքում գտնվող ճանապարհներին ավազ շաղ տալը և այլն - մեկ մեղվի ընտանիքին 0,04 աշխոր:

բ) Խումբը մաքուր պահպանելը ամառային սեզոնում (մայիս-սեպտեմբեր՝ 0,01-ական աշ-

խոր) մեկ մեղվի ընտանիքին 0,05 աշխուրի հաշվով:

դ) Մեկ փեթակ դնելու համար ցցեր պատրաստելը, դրանց խփելը և հարթելը-0,025:

դ) Մեկ մեղվի ընտանիքը ձմեռելու տեղից դուրս բերելը (ընտանիքը նախապատրաստելը, տեղափոխելը, տեղավորելը, դիտողութուն փեթակի թռիչքներ կատարելու (облет) վերաբերմամբ, մեղվի ընտանիքի թռուցիկ դնելուց, փեթակի մուտքերի մաքրում և այլ աշխատանքներ)-0,06 աշխուր:

է) Գարնանալին լրիվ ստուգում (բնի զննում, դրա լաջանալը կամ նեղանալը, տաքացնելը, հատակներն ու շրջանակները մաքրելը, դրանց փոխելը և ստուգման միջոցով ցերեվան բերված այլ մասնակի թերութիւնների ուղղումը մեկ մեղվի ընտանիքին՝ 0,1 աշխուր:

զ) Մալր մեղվի ձվատվության վրա հսկելը և անհրաժեշտության դեպքում մալր մեղվի փոխարինումը՝ 0,05 աշխուր:

է) Գարնանը կերի պաշարը ստուգելը, պաշարները լրացնելը և լրացուցիչ կերակրելը՝ 0,01 աշխուր:

ը) Թույլ ընտանիքների ուժեղացումը՝ մեղուներ՝ վորդ ունեցող շրջանակներ զննելով-0,05 աշխուր:

թ) Ընտանիքի տեղափոխումը (перегон) քթոցավոր փեթակից շրջանակավոր փեթակը-0,2 աշխուր:

ժ) Ընտանիքի տեղափոխումը շրջանակավոր փեթակից այլ շրջ. փեթակ՝

1) Մի սիստեմանի փեթակ 0,1

2) Չանազան սիստեմի... 0,3

3) Մեղուների տեղափոխումը հիվանդութիւնների դեմ պաշարելիս-0,4

ժա) Փեթակի ավտահանումը-0,1:

ժբ) Չեչ (չորուկ) կտրելը և բնաշրջանակի մեջ տեղավորելը-0,05:

ժգ) Մեղվի ընտանիքի զննումը՝ մեղրաբերքին նախապատրաստվելու համար-0,05:

ժդ) Մազազինի նախապարաստումը (զննումը, լվացումը, չեչի դասավորումը, թեթեւ վերանորոգում և այլն) և մազազինը փեթակի կորպուսի վրա դնելը-0,07:

է) Մազազինը չորացնելը (շրջանակները չորացնելու համար ընտանիքում տեղավորելը, մազազինը լվանալը, շրջանակները հանելը) դադան-Բլաթի մեկ մազազինի համար-0,2:

էգ) Բնի շրջանակները մաքրելն ու չորացնելը և պահելու համար սարելը, մեկ շրջանակին-0,03:

էե) Լրիվ աշնանալին ստուգում և բների սարում՝ ձմեռելու համար (բոլոր շրջանակների

վերազննում-բնում, կերի քանակը վորոշելը, կերը լրացնելը, բուհը նեղացնելը, փեթակը տաքացնելը) մեկ մեղվի ընտանիքին-0,1:

ժբ) Ձմեռանոց նախապատրաստելը (մաքրելը, հող լցնելը, սվաղելը, սպիտակացնելը, ախտահանելը և այլն) հաշվելով ամեն մի ընտանիքին՝ 0,03:

ժթ) Մեղվի ընտանիքների նախապատրաստումը ձմեռանոց տանելու համար (մեղվի ընտանիքի նախապատրաստումը տեղափոխելու համար, տեղափոխումը և դասավորումը ձմեռանոցում)-0,05:

ի) Մեղվի ընտանիքները ձմեռելու համար նախապատրաստելը և տեղավորելը՝

1) Գուրքերում (ХОКУДНОК)-0,05

2) Հողակույտերում (бурты)... 0,03

3) Ձյան տակ 0,02

իա) Արտադրական գըանցում և հաշվառում տանելը (1, 2 և 3 ձևերով), բաժանելով ըստ սեզոնների, մեղուների ամեն մի ընտանիքի համար՝

1) Մեղուների գարնանը դուրս բերելուց մինչև գլխավոր ստուգումը 0,04

2) Գլխ. ստուգումից մինչև մեղրաբերքը .0,06

3) Գլխավոր մեղրաբերքը 0,05

4) Գլխ. աշնանային ստուգումը՝ ձմեռանոցում

տեղավորելու հետ 0,05

իբ) Նախապատրաստական և ամառային մանր աշխատանքներ (մեղվաբուծական տնակի, մեղուները և կահույքը մաքուր պահելը, դողության և մեղուների հարձակման կանխումը, խմոցները ջուր բերելը, մեղվանոցի դործերով շրջագայելը և այլն), հաշվելով մեկ մեղվի ընտանիքին 0,5 աշխուր:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Շատ մանր (մասնատված) աշխատանքներ այստեղ չեն հիշատակված — մեղվանոցում աշխատանքները գըանցելու պրոցեսում այդ աշխատանքները կարելի չե համախմբել ըստ հիմնական խմբերի:

II. Գ. Տ. ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆԵՐԸ ՓՈՇՈՏԵԼՈՒ ՆՊՍԱԿՈՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻՆ ԱՅԼ ՎԱՅՐ ՏԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

(Հատուկ լրացուցիչ կերակրումով — «դրե-սիրովկա»): Ընտանիքների, տրանսպորտի, խմբի նախապատրաստումը, մեղուների ընտանիքների դասավորումը և այլն, մեկ ընտանիքին՝

ա) լերեքնուկի վրա — 4,0

բ) ալ կերախոտերի վրա — 3,0

գ) դեղաբույսերի վրա — 3,0

դ) այգիների և բոստանների վրա — 3,0

ե) հնդկացորենի, արևածաղկի և ալլ դաշտային

կուլտուրաների վրա 2,0

դ) մեկ մեղվի ընտանիքի քոչելը մեղրաբերքի համար (առանց հատուկ լրացուցիչ կերակրման «դրեսիրովկաի») — 1,5:

III. ՁՄԵՌԵԼՈՒ ՎԱՅՐՈՒՄ ԽՆԱՄԵԼՈՒ ՀԱՍԱՐ

ա) Ձմեռելու վարում պահպանելն ու խնամելը ամբողջ ձմեռալին սեզոնի ընթացքում, հաշվելով ձմեռանոցում տեղավորելու մոմենտից մինչև զարնանը դուրս բերելը (ձմեռանոց հաճախելը, ջերմութունը չափելը, կրծողների դեմ պայքարելը, անբարենպաստ վիճակում գտնվող ընտանիքների գրութունը ուղղելը), գիտողութունների գրանցումը և ալլն, մեկ ընտանիքին 1,0 աշխորով:

բ) Ձմեռալին հարկադրված թռիչքը շենքում (սենյակը նախապատրաստելը, ընտանիքներին նախապատրաստելը, թռիչքն անցկացնելը, և ալլն) — 0,5:

գ) Մայր մեղուների ձմեռելը, (ընտանիքի նուկլեոս փեթակի պատրաստումը, թռիչքն անցկացնելը և ալլն) — մեկ մայրը՝ 0,4 աշխոր:

ԾԱՆՈԹՈՒՅՈՒՆ.— Ձմեռելու համար աշխորերը լրիվ վարձատրվում են միայն այն դեպքում, յիբրև մեղուների ընտանիքները ձմեռվա ընթացքում 100% -ով պահպանվել են:

Մեղվապահի հանցանքով փչացած ամեն մի ընտանիքի համար մեղվապահից պահվում է աշխորերի քանակ, հաշվի առնելով մեղվի ընտանիքի (միայն մեղուներն առանց փեթակի, չեչի և կերերի) միջին արժեքը, (մոտավորապես 30 — 50 ուրլի) և անցած սեզոնի աշխորի միջին արժեքը կոլտնտեսութունում: Մեղվի ընտանիքի արժեքը փորոշվում է ձմեռանոցում տեղավորվելուց առաջ և գրվում է մեղուներին ձմեռանոց հանձնելու և ընդունելու արձանագրության մեջ:

Որինակ արձանագրության համաձայն 5 և 6 ընտանիքների արժեքը փորոշված է 40-ական ուրլի: Ձմեռելու ժամանակ մեղվապահի հանցանքով այդ յերկու ընտանիքը փոչնչացել են: Անցած տարի կոլտնտեսութունում աշխորի միջին արժեքը 8 ուրլի յեր: Յերկու փոչնչացած ընտանիքի արժեքը՝ 80 ուրլին, պետք է բաժանել 8-ի, ստացած 10-ը փորոշում է աշխորի քանակը, փորը պետք է յեա պահվի հանցավոր մեղվապահից:

IV. ՄԹԵՐՔԻ ՔԱՆԱԿԻ ՅԵՎ ՎՈՐԱԿԻ ՀԱՍԱՐ

Մեղվի ընտանիքի աճը մեղվանոցում.

1. Բնական ձագաժություն (պարսելը) ձագ

դնելը), տեղավորելը, պարսելու նախապայմարաստումը, պարսը վերցնելը, փեթակի և շրջանակների նախապատրաստումը չեղով և մոմաթերթով՝ պարսը տեղավորելու համար, պարսը տեղավորելը կամ ընտանիքի մեջ վերադարձնելը և այլն) մեկ պարսին՝ 0,5 աշխուր:

2. Արհեստական ձագաժվուրյուն:

Արհեստական պարսը բոլոր լեղանակներով, աչն պայմանով, վոր ստացված պարսը մեղրաբերքի ժամանակ դարգանա, դառնա նորմալ ընտանիք և տվյալ մեղվանոցի ձմեռող ընտանիքի միջինից վոչ ցածր ապրանքային մեղր տա — 1,0 աշխուր:

ՆԱԼՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ. — Պարսի զնահատությունն իջեցվում է պարսի տված ապրանքային մեղրի իջեցման, տվյալ մեղվանոցի ձմեռող մեղվի ընտանիքի տված ապրանքային մեղրի միջին քանակի համեմատ: Որինակ՝ յեթե ձմեռող մեղվի ընտանիքի մեղրի միջին բերքը 20 կիլոգրամ է, իսկ պարսը տվել է 10 կիլոգրամ մեղր, այդ դեպքում աշխուրերի վերջնական հաշվարկման ժամանակ պետք է պարսի զնահատումը իջեցնել 0,5 աշխուրով:

Նոր մեղվաընտանիքների խնամքի համար աշխուրեր տալու մասին տես 1-ին հատվածը:

3. Բեղունակ մեկ մայր մեղու սսանալը (արհեստական մայրաբների պատրաստելը, վորդը տեղավորելը, մայրաբներ կտրելը, հասունացման

համար տեղավորելը, մայր մեղվի բեղմնավորման ստուգումը) — 0,75-ից մինչև մեկ աշխուր:

4. Մեկ ցեխտներ համախառն մեղրի համար, հաշվելով ամբողջ քամած, ձմեռվա համար և մեղրահացերի (խորիսխ) մեջ թողած ֆոնդի մեղր՝ 5 աշխուրի նորմայով նույն այդ թվում մեղրը քամելը, պատրաստելը, առաքումը, մեղրաքամի և տարալի լվանալը, մեղրահալի (խորիսխ) դասավորելը, քամելը, մեղրն ամանները լցնելը, մեղրի ամանների բերանը փակելը և զրոշմանշումը) մեկ կիլոգրամի համար՝ 0,01 աշխուր:

Մոմի համար.

ա) Մեկ կիլոգրամ մոմի համար 1,5 աշխուր:

բ) Մեկ կիլոգրամ չեչի համար 0,75 աշխուր:

գ) Մեկ կիլոգրամ մնացորդի կամ

տականքի համար 0,2 աշխուր (նույն թվում կատարվող աշխատանքները՝ կառուցողական շրջանակը տեղավորելը, կտորտանքներն ու փշրանքները հավաքելը, շրջանակ կառուցելը և այլն) մեկ կիլոգրամ մոմի համար 0,5 աշխուր: Բնի և մագազինի շրջանակների խտտանումը, անպետք շրջանակները չեչ կտրելը, չեչի նախապատրաստումը հալելու համար և այլն, մեկ կիլոգրամ չեչի համար՝ 0,01 աշխուր:

Մոմահումուլթը արեվալին մոմահալոցում

հալելը — մեկ կիլոգրամ մոմին՝ 0,01 աշխուր:
Նույնը ալլ մոմահալոցներում մեկ կիլո-
գրամին՝ 0,02 աշխուր:

V. ՄԵՂՐԱՏՈՒ ՏԱՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԵԾԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ա) Մեղրատու ծառեր տնկելը (լոբենի, պողա-
տու ծառեր, փոսերի փորելը, պլանավորումը,
տնկելը, սկզբնական ջրելը և այլն) — մեկ ծառի
համար, նայած հասակին, 0,1 — 0,5 աշխուր:

բ) Հատապտղի և դեկորատիվ թփուտ տնկելը,
մեկ թուփը — 0,05 աշխուր:

գ) Բանջարանոցային և բոստանի կուլտու-
րաներ ցանելն ու տնկելը — բանջարանոցային
բրիզգոններին տրվող վարձատրության հաշվով:

դ) Մեղրատու ոգտակար բույսեր ցանելը —
դաշտային բրիզգոններին հաշվով:

լե) Մեղրատուներ տնկելը՝ ճանապարհները
պաշտպանելու, դեկորատիվ և պահպանող ցան-
կապատերի համար և այլն, քառ. մետրին — 0,01
աշխուր:

VІ. ՄԱՆՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԸ, ՄԵՂՎԱՆՑՈՒՄ ՓԵՅԱԿԸ ԿԱՐԳԻ ԲԵՐԵԼԸ ՅԵՎ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԵԼԸ, ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԻՆ ՄՈՍԱԹԵՐԹ ՓԱԿՑՆԵԼԸ, ՏԱԲԱ- ՆՈՑՆԵՐԸ ՆՈՐՈԳԵԼԸ՝

ա) Կոնտրոլ փեթակի համար մեկ ծածկուցի
կառուցումը — 3 աշխուր

բ) Մեկ խմոց սարքավորելը, պատվանդան
շինելը, ծորակ մաքնելը, տախտակ շինելը, խմոցի
առանձին մասերն ամրացնելը և այլն — 2 աշխուր:

գ) Դադան — Բլաթի մի պատ ունեցող փեթակի
շինելը՝ մեխերով (առանց ծեփելու և ներկելու)

1) Ձեռքով 3,5

2) Յիրկուլար լեղանակով 2,5

3) Փեթակը մեկ անգամ ծեփելը
և ներկելը 0,5

4. Հիմնական վերանորոգում (ամբողջ փեթակը
կազմատելու և փեթակի պատերի ու կտուրի
նոր մասեր դնելու պայմանով) — 1,0-ից
1,5 աշխուր:

դ) Փեթակի ընթացիկ վերանորոգում (փեթակը
չի կազմատվում, ալլ փոխվում են հատակի,
կտուրի պատերի առանձին մասերը և այլն) —
0,1 — 0,5

լե) Փեթակի համար տաքանոցներ սարքավո-
րելիս՝

1) մեկ բարձրիկ 0,05

2) վերին խսիր 0,04

3) կողքի խսիր 0,03

դ) Մեկ շրջանակ ձեռքով խփելը՝

1) շրջանակի համար նոր ձողիկներ (ПЛОНКА)
շինելը 0,02

2) պատրաստի պլանկաներից 0,003

ե) Մեկ շրջանակի վրա լեռկաթալար քաշելը՝

1) ծակիչով անցքեր պատրաստելու դեպ-
քում 0,007

2) բոլոր անցքեր բանալիս 0,005

ը) Մեկ շրջանակին մոմաթերթ փակցնելը 0,005

VII. ՊԱՇՏՊԱՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒՅՈՒՆԸ

Մեղվանոցը պահպանելու նպատակով հատուկ առանձնացրած պահապանների աշխատանքի գնահատումը սահմանում է յուրաքանչյուր առանձին դեպքում կոլտնտեսության վարչությունը, նախած մեղուների բնտանիքների թվին, մեղվանոցի դասավորմանը և տեղական պայմաններին:

Նշված որինակելի նորմաներն որիենտիր են և, նախած տեղական պայմաններին, մեղվանոցը շենքով և կահույքով կահավորված լինելուն, այդ պայմանները կարող են փոփոխվել լրացվելով, ավելացվելով և պակասեցվելով: Մեղվանոցի բրի-

գադիրի աշխուրների քանակը սահմանվում է հարմարացնելով այն տվյալ տնտեսության այլ ճյուղերի բրիգադիրներին տրվող աշխուրների նորմաներին և մեղվաբուծության տեսակարար կշռին, վորը նա զրավում է կոլտնտեսության այդ ճյուղերի մեջ:

Առանց հաշվի առնելու մեղվապահների վորակը, տվյալ մեղվանոցի կոնկրետ արտադրական պայմանները, առանց այդ պայմաններն արտադրական խորհրդակցություններում մեակելու յեվ առանց արտադրամի նորմաներ կոլտնտեսության ժողովի կողմից քննելու, արգելվում է մեխանիկորեն ընդունել «որինակելի նորմաները»:

Միայն կոլտնտեսականների լայն մասսաների կոլեկտիվ ստեղծագործությունը, առաջավոր մեղվանոցներին, ստախանովյան մեղվաբուծներին հասնելը հնարավորություն կտան մեղվանոցում աշխատանքի այնպիսի նորմաներ մշակելու վորոնց կիրառումը կստեղծի կոլտնտեսային մեղվաբուծության բարձրագույն արդյունավորությունը:

VIII. ՍՈՑՄՐՅՈՒՄԸ ՅԵՎ ՀԱՐՎԱԾԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Յուրաքանչյուր կոլտնտեսային ապրանքալին մեղվանոցում պետք է կազմակերպված լինի սոցմրցումն ու հարվածայնությունը: Յուրաքան-

չյուր կոլտնտեսային ապրանքային մեղվանոց,
յուրաքանչյուր բրկագիր և մեղվապահ պետք է
սոցմրցման պայմանագիր կնքի մեղվանոցի ար-
տադրական պլանը և յուրաքանչյուր կոլտնտե-
սականին տրված արտադրական առաջադրանքը
կատարելու և գերակատարելու համար:

Միայն սոցմրցմամբ և հարվածայնությամբ,
աշխատանքի ստախանովյան մեթոդների միջոցով
կարելի չէ աշխատանքի առավելագույն արտա-
դրողականութունն ձեռք բերել, ստանալ վորքան
կարելի չէ շատ մեղր և մոմ, լավ կազմակերպել
գյուղատնտեսական կուլտուրաների բեղմնավոր-
ման (փոշոտման) աշխատանքը, պահպանել մե-
ղուններին ձմեռային հիվանդութուններից և կո-
րուստից, մեղունների ընտանիքների ամենա-
բարձր աճ ձեռք բերել, խնայողաբար ու նպա-
տահանարմար ոգտազործել մեղվանոցի կահույքն
ու նյութերը:

Պատ. խմբագիր՝ Հար. Պետրոսյան
Տեխն. խմբագիր՝ Ի. Վարդանյան
Սրբազրիչ՝ Մ. Մարտիկյան

Գլավլիտիլիազոր՝ Կ — 4683 Հրատ 4351

Պատվեր 1262 Տրամ 1000

Թուղթ 74 × 110, Տպարան 1 մամուլ.

Մեկ մամուլում 40960 տիշ. Հեղինակային /1 մամ.

Հանձնված է արտադրության 16 դեկտեմբերի 37 թ.

Ստորագրված է տպելու 8. դեկտեմբերի 37 թ.

70

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0404891

26 ДЕК 1937

565

1

3564